

Marina Mišković

MORFOLOŠKA OBILJEŽJA JEZIKA SUVREMENOGA TISKA: NAVESCI I BROJEVI

U radu se govori o navescima i sklonjivim brojevima koji se pojavljuju u publicističkome stilu hrvatskoga jezika. Uspoređuju se različite preporuke jezikoslovaca u suvremenim gramatikama te dvama jezičnim savjetnicima. U radu se, vezano uz naveske, opisuju nastavci genitiva, dativa, lokativa i instrumentala jednine te dativa, lokativa i instrumentala množine pridjevno-zamjeničke sklonidbe. Nastoji se utvrditi upotrebljavaju li se češće dulji oblici (s navescima) ili kraći (bez navezaka) te koji je navezak u publicističkome stilu hrvatskoga jezika najčešći, a koji najrjeđi. Što se tiče sklonidbe brojeva, naglasak je stavljen na sklonidbu brojeva dva, tri i četiri. Pokušalo se utvrditi sklanjaju li se ti brojevi (ili se ne sklanjaju) u skladu s preporukama jezikoslovaca. Uspoređuje se provođenje sklonidbe između brojeva s prijedlozima i brojeva bez prijedloga. Provedena analiza potkrijepljena je primjerima.

Ključne riječi: morfologija, navezak, sklonidba brojeva, tiskovine

Uvod

U ovome radu proučavat će se dopuštene značajke publicističkoga stila, odnosno one koje normativno nisu preporučljive, ali su znatno češće u publicističkome stilu pa su prihvaćene kao dopustive značajke (Hudeček, Mihaljević, 2009: 56). Dakle, proučavat će se uporaba navezaka i sklonidba brojeva u dnevnome i tjednome tisku, točnije u *Večernjem* i *Jutarnjem listu* te *Nacionalu* i *Globusu*.¹ Analizirani korpus obuhvaća po deset stranica iz svih novina. Analiza navezaka znatno je opsežnija i složenija od analize sklonidbe brojeva te joj se, u skladu s tim, u radu, pridaje više pozornosti.

Najprije će se iznijeti preporuke jezikoslovaca koje se odnose na to treba li upotrebljavati naveske te treba li sklanjati brojeve. Vezano uz uporabu navezaka, istaknut će se i koje naveske jezikoslovci preporučuju uz određene padeže. Preporuke se donose iz suvremenih hrvatskih gramatika te dva-

---

¹ U tabličnim će se prikazima rabiti kratice za dnevni tisak - JI za *Jutarnji list* te VI za *Večernji list*.

ju jezičnih savjetnika.² Provedena analiza bit će potkrijepljena statističkim podacima te primjerima.

Stilovi u hrvatskome standardnom jeziku

Jedna od osnovnih značajki standardnoga jezika jest višefunkcionalnost. To znači da je njegova funkcija višestruka te da se, u skladu s potrebama koje podmiruje, raslojava na funkcionalne stilove (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005: 24). Stilovi se u hrvatskome jeziku različito imenuju, a u ovome radu oni prenose se iz savjetnika *Normativnost i višefunkcionalnost* A. Frančić, L. Hudeček i M. Mihaljević (2005):

- 1) književnoumjetnički stil
- 2) razgovorni stil
- 3) publicistički stil
- 4) administrativni stil
- 5) znanstveni stil

Publicistički funkcionalni stil

Mediji su, kako navode L. Hudeček i M. Mihaljević, sredstva prenošenja obavijesti (Hudeček, Mihaljević, 2009: 7). Danas postoje četiri dominantna medija: novine, radio, televizija i internet. Funkcionalni stil koji se susreće u medijima obično se naziva publicističkim ili novinarskim funkcionalnim stilom. A. Frančić, L. Hudeček i M. Mihaljević definiraju publicistički funkcionalni stil kao „stil javnoga priopćavanja koji se ostvaruje u pisanome i govornome mediju (jezik radija i televizije), njime se služe novinari i publicisti pišući tekstove za dnevne novine, časopise i ostale tiskovine te vodeći emisije na radiju i televiziji“ (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005: 243).³ Taj stil pokazuje živost i aktualnost, norma se u njemu najbolje ovjerava, ali i najlakše razara (Hudeček, Mihaljević, 2009: 10). Budući da su slušatelji, gledatelji i čitatelji svakodnevno izloženi jeziku medija, dobrim dijelom jezik medija utječe na oblikovanje njihove jezične svijesti, odnosno

---

² Riječ je o *Hrvatskoj gramatici*, *Praktičnoj hrvatskoj gramatici*, *Gramatici hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*, *Gramatici hrvatskoga jezika, priručniku za osnovno jezično obrazovanje* i *Školskoj gramatici hrvatskoga jezika* te savjetnicima *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku* (dalje u radu samo *Normativnost i višefunkcionalnost*) i *Hrvatski jezični savjetnik*. Potpuni se bibliografski podatak navedenih djela donosi na kraju rada, u popisu literature.

³ Uz to navode da je publicistički stil bliži općem standardu od književnoumjetničkoga i razgovornoga stila, ali je slobodniji od administrativnoga i znanstvenoga stila te da se publicistički stil najvećim dijelom ostvaruje (ili bi se trebao ostvarivati) na standardnome jeziku. Usp. Hudeček, Mihaljević, 2009, 10.

jezične kulture, te bi novinari, u svakome slučaju, trebali poštivati norme hrvatskoga standardnog jezika.⁴

Uporaba navezaka u publicističkome stilu hrvatskoga jezika

O navescima u hrvatskome jeziku

Navesci se dodaju prijedlozima, prefiksima i riječima koje se mijenjaju prema pridjevno-zamjениčkoj sklonidbi. Sanda Ham u *Jeziku zagrebačke filološke škole* ističe kako se za navezak upotrebljavaju i nazivi pokretni samoglasnik te dodatni samoglasnik, a njima se označuje završni samoglasnik kojega od nastavačkih alomorfa, a čija je uporaba neobvezna (Ham, 1998: 41). Osim pridjeva određenoga oblika, naveske imaju i druge vrste riječi koje se sklanjaju po pridjevno-zamjениčkoj sklonidbi, a to su zamjenice: posvojne, povratno-posvojna, upitno-odnosne i pokazne te brojevi: broj jedan i redni brojevi.

Tablica 1. Obvezatna uporaba navezaka u suvremenome hrvatskom jeziku

Proširuje se prijedlog:	
<i>k</i> ispred <i>k, g</i>	ka klupi, ka gradu
<i>s</i> obvezatno ispred <i>s, š, z, ž</i> i ispred <i>mnom</i> , a može se i ispred suglasničkih skupina u kojima je drugi samoglasnik <i>s, š, z, ž</i>	sa sestrom, sa šumarom, sa zubarom, sa ženom, sa mnom, sa psom, sa pšenicom, sa rzanjem
<i>nad, pod, pred, kroz, niz, uz</i> ispred zamjениčkih enklitika	nada me, preda te, poda se, kroza nj, uza te
koji završava na <i>d</i> ispred <i>mnom</i>	nada mnom, poda mnom, preda mnom
Proširuje se prefiks:	
prefiks <i>s</i> ispred <i>s, š, z, ž</i>	strugati – sastrugati, šiti – sašiti, znati – saznati, žaliti – sažaliti se
prefiks koji završava na suglasnik ispred osnove nekih glagola koja počinje suglasničkim skupom	nad- (nadastrijeti), ob- (mrijeti – obamrijeti), od- (gnati – odagnati), pod- (podastrijeti), raz- (znati – razaznati)

⁴ Iako ne navode svijest o jezičnoj kulturi, kao društvenu ulogu masovnih medija, L. Hudeček i M. Mihaljević navode informiranje, interpretiranje, povezivanje, socijalizaciju i zabavu. Autorice dijele novinske žanrove u dvije skupine. Prvu skupinu čine žanrovi kojima je osnovna namjena obavijestiti (npr. vijest, komentar, kronika, prikaz, intervju, reportaža), a drugu žanrovi u kojima su u većoj ili manjoj mjeri prisutne i značajke književnoumjetničkoga funkcionalnog stila (kolumna, kratka priča, kozerija, humoreska, esej, feljton itd.) (Hudeček, Mihaljević, 2009: 29). Vijest je najjednostavniji žanr prve skupine (žanrovi čija je namjena obavijesna). U njemu je autorska sloboda najograničenija, a obveza da se poštuje norma standardnoga jezika najveća. Upravo obavijesni žanr, točnije vijest, bit će uzorak na kojemu će se pokazati kakav bi jezik medija trebao biti te kakav on jest.

O navescima u pridjevno-zamjениčkoj sklonidbi

Navesci ili pokretni samoglasnici kao završni samoglasnici (*a, e, u*) koji se pojavljuju u nekim oblicima pridjevno-zamjениčke sklonidbe (*npr. G dobrog, dobroga*) nisu obvezni. Navesci nimalo ne utječu na značenje riječi. Iako, kad se govori o navešku, nije riječ o morfološkoj značajki, može se spominjati i analizirati u tom kontekstu jer se može smatrati dijelom nastavka (Hudeček, Mihaljević, 2009: 56-57). No, navezak je bio morfološka značajka jezika 19. stoljeća jer je bio dijelom nastavka pa popratni samoglasnik i nije bio slobodan u uporabi, o čemu piše S. Ham: „U onovremenoj upotrebi oni ne postoje kao neobvezni dio nastavačkoga alomorfa, nego kao obvezni dio nastavačkoga morfema“ (Ham, 1998: 41), te ističe i kako bilo koji od navedenih naziva (navezak, pokretni, dodatni samoglasnik) nije prikladan za opis jezika zagrebačke filološke škole jer je njegova norma različita od suvremene norme (Ham, 1998: 41). Navezivanje pridjeva i pridjevnih zamjenica muškoga i srednjega roda u genitivu, dativu i lokativu, kako navode L. Hudeček i M. Mihaljević u knjizi *Jezik medija, publicistički funkcionalni stil*, smatra se odlikom njegovanijega stila (Hudeček, Mihaljević, 2009: 56). Uporaba navezaka bitno je povezana s funkcionalnim stilovima. Navesci se smatraju znakom dobroga, biranog stila (Hudeček, Mihaljević, 2009: 56). U funkcionalnim stilovima koji imaju stroži odnos prema normi (znanstveni, administrativni, publicistički) navesci su poželjni, u književnumjetničkome funkcionalnom stilu uporaba je navezaka slobodna, ali se navesci također često pojavljuju, dok se u razgovornome funkcionalnom stilu navesci rijetko pojavljuju (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005: 294).

O navescima u suvremenim hrvatskim gramatikama i dvama jezičnim savjetnicima: Hrvatskom jezičnom savjetniku i Normativnosti i višefunkcionalnosti

Navesci se u suvremenom hrvatskom jeziku ne propisuju, nego se u gramatikama nalaze preporuke o njihovoj uporabi. Te se preporuke mogu podijeliti u dvije skupine.

Prva skupina preporuka o uporabi navezaka

U prvu skupinu preporuka pripadaju one u kojima jezikoslovci pri navođenju primjera pridjevno-zamjениčke sklonidbe usporedo navode nastavke s navescima i bez njih. Ne smatra se važnim koji se navezak nalazi u kojemu padežu. Navedeni se opis nalazi u autora *Hrvatske gramatike* koji dulje i kraće nastavke opisuju jednako vrijednima: duži nastavci koji završavaju na *-a, -u, -e* upotrebljavaju se podjednako kao i kraći (Barić i dr., 2005: 182). D. Raguž dulje nastavke (s naveškom) opisuje kao obilježje pisanoga jezika: „produženi nastavci (s pokretnim *-a* u nastavcima *-oga*) *-ega* u GA jd. m. i

sr. r., zatim u DLI mn. svih rodova u oba tipa deklinacije, te navesci –*u* i –*e* u DL jd. m. i sr. roda zamjeničke deklinacije) nisu obavezni, ali su česti, češći u pisanome jeziku.“ (Raguž, 1997: 91). Raguž izjednačuje uporabu navezaka *u* i *e* u dativu i lokativu: „Pritom se ponekad nastoji, bez pravoga opravdanja, –*u* vezati za D, a –*e* više za L.“ (Raguž, 1997: 91).

Trostrukost se nastavaka nalazi i u pridjevno-zamjeničkoj sklonidbi *Gramatike hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* J. Silića i I. Pranjkovića. Autori i u dativ i u lokativ spomenute sklonidbe stavljaju sve mogućnosti – kraći nastavak te dva dulja nastavka, npr. *njegovomu, njegovome, njegovom*. Ipak, opisujući sklonidbu, J. Silić i I. Pranjković donose podosta napomena o tome kada se upotrebljavaju dulji nastavak oblici, razlikujući „biraniji stil“, u kojemu se upotrebljavaju navesci, od ostalih stilova. U zamjeničkoj se sklonidbi takvoga, „biranijeg“ stila nastavci sa završnim *a* i *u* rabe kada iza njih slijedi još koja riječ u atributnoj ulozi, npr. *mojega dobrog prijatelja; mojemu dobrom prijatelju* (Silić, Pranjković, 2007: 125).

Takvo je pravilo izrečeno i u već navedenoj *Hrvatskoj gramatici*: „Kada je više pridjeva jedan za drugim, često se upotrebljava od prvoga dulji, a od drugoga kraći, npr. *Rječnik hrvatskoga kajkavskog književnog jezika*.“ (Barić i dr., 2005: 180). Jednako je pravilo i u *Hrvatskom jezičnom savjetniku* (npr. *hrvatskoga književnog jezika*), ali se dodaje da i druga riječ u atributnoj ulozi može imati dulji oblik (npr. *hrvatskoga književnoga jezika*) (Barić i dr., 1999: 166).

Usprkos navedenoj odrednici o „biranijem stilu“, za J. Silića i I. Pranjkovića stilsko ograničenje nije uvjet za uporabu duljega nastavka: „No, moći će se takve zamjenice i kad nisu u pratnji koje riječi u istome obliku rabiti i u oblicima na –*oga* i –*omu* (–*ome*): *mojega prijatelja, mojemu prijatelju* itd.“ (Silić, Pranjković, 2007: 125). Važnim se za uporabu duljega nastavka drži i početak riječi poslije pridjeva ili zamjenice; kada zamjenicu ili pridjev s nastavkom –*og* slijedi riječ koja počinje glasovima *g, k, h*, nastavku se dodaje *a*: *mojega grada, mojega kaputa...* (Silić, Pranjković, 2007: 125).

Osim navedenih, autori donose još napomena o uporabi duljih nastavaka (onih s navescima). Dulji se oblici pridjeva rabe kada je imenica ispuštena ili je pridjev u imeničnoj službi (Barić i dr., 1999: 166) te kada se zamjenica pojavljuje bez imenice; *Daj to, molim te, mojima* (Silić, Pranjković, 2007: 125).

Kada riječ koja slijedi (u istoj, atributnoj ulozi, kao i pridjev ili zamjenica) završava istim glasovima kojim i prethodna, prvoj se riječi dodaju navesci: *Reći ćeš to svojima dragim rođacima* (Silić, Pranjković, 2007: 125).

Andela Frančić, Lana Hudeček i Milica Mihaljević ističu da se pri sklapanju određenih pridjeva u genitivu može dodati navezak *a* (*dobroga*), a u dativu i lokativu *u* ili *e* (*dobromu, dobrome*) – ta su dva naveska prema njihovom mišljenju zamjenjiva (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005: 119).

Druga skupina preporuka o uporabi navezaka

Drugoj skupini pripadaju preporuke onih gramatičara koji naveske *u* ili *e* vezuju uz određeni padež, ali govore i o lokativu bez naveska. Riječ je o autorima *Hrvatskoga jezičnog savjetnika*, Stjepku Težaku i Stjepanu Babiću (*Gramatika hrvatskoga jezika, priručnik za osnovno jezično obrazovanje*) te Sandi Ham (*Školska gramatika hrvatskoga jezika*). Svi se spomenuti jezikoslovci slažu oko uporabe genitivnoga nastavka s naveskom *-oga* (*velikoga, dobroga, lijepoga*), ali se preporuke vezane uz dativ i lokativ dijelom razlikuju. U *Hrvatskom se jezičnom savjetniku* preporučuju dativni likovi s nastavkom *-omu* i lokativni s nastavkom *-om* ili *-ome*. Autori *Hrvatskog jezičnog savjetnika*, kao i ostali jezikoslovci iz ove skupine, preporučuju nastavčako razlikovanje dativa i lokativa (Barić i dr., 1999: 166; Ham, 2007: 53-54; Težak, Babić, 2003: 120).

U *Hrvatskom se jezičnom savjetniku* izjednačivanje dativa i lokativa opisuje pod utjecajem njihove jednakosti u imenica muškoga roda te se govori o prenošenju lokativa bez samoglasnika u dativ. Preporučuje se upotrebljavati lokativ sa samoglasnikom *e*, a dativ sa *u* na kraju nastavka, uz napomenu da su likovi s pokretnim *e* mogući samo onda kada je prvi samoglasnik nastavka *o*: *dobrome, lijepome*. Kada je prvi samoglasnik nastavka *e*, na kraju obavezno dolazi *u* ili lik bez samoglasnika: *mojemu, tvojemu/mojem, tvojem* (Barić i dr., 1999: 170).

U *Gramatici hrvatskoga jezika, priručniku za osnovno jezično obrazovanje* S. Težaka i S. Babića preporuča se lokativ s kraćim nastavkom (bez naveska), dok se dativu dodjeljuje dulji nastavak (*-omu, -emu*). Nastavak *-ome* smatra se stilski obilježenim (Težak, Babić, 2003: 120).

U *njegovanome* i *biranome* izrazu prednost treba dati genitivu s naveskom *a*, dativu s naveskom *u* i lokativu bez naveska ili s naveskom *e*, preporuča Sanda Ham (Ham, 2007: 53-54). Osobito preporučuje uporabu navezaka ako se zajedno pojavljuju dva pridjeva ili više njih, pri čemu navezak dolazi samo uz prvi pridjev (npr. *norme hrvatskoga standardnog jezika*). Također napominje da zamjenice koje se sklanjaju prema pridjevno-zamjeničkoj sklonidbi imaju u genitivu, dativu i lokativu jednine i dativu, lokativu i instrumentalu množine dulje i kraće likove, npr. *njegovom(e/u), dobrom(e/u)*. Kad je prvi samoglasnik nastavka *e*, na kraju obvezatno dolazi *u* ili lik bez samoglasnika: *mojemu, tvojemu/mojem, tvojem*. Ako iduća riječ počinje istim suglasnikom kojim prethodna završava, upotrebljava se lik sa samoglasnikom na kraju; *na našem moru; ulice našega grada* (Ham, 2007: 56). S. Ham, kad je riječ o uporabi naveska u DLI mn. (ovisno o tome je li pridjev uz imenicu, odnosno bez imenice), ističe: „Oba su oblika pravilna, ali se oblik s naveskom rijetko upotrebljava ako je pridjev uz imenicu. Ako se pridjev upotrijebi bez imenice, tada se u instrumentalu množine treba upotrijebiti oblik s naveskom jer je oblik bez naveska isti kao instrumental jednine.“ (Ham, 2007: 54).

Navesci u dnevnome i tjednome tisku

Jezičoslovci navode preporuke o uporabi navezaka i one se razlikuju. Preporuke su podijeljene u dvije skupine. Prva skupina jezičoslovaca ne smatra važnim koji se navezak nalazi u kojem padežu, a druga skupina jezičoslovaca navesci *u* ili *e* vezuju uz određeni padež, ali govori se i o lokativu bez navezaka. Stoga je uporaba padežnih nastavaka u riječima koje se sklajnaju prema pridjevno-zamjeničkoj sklonidbi u publicističkome stilu hrvatskoga jezika, šarolika. Analiza uporabe navezaka bit će, radi preglednosti, prikazana tablično. Analizirane tiskovine, odnosno *Jutarnji list*, *Večernji list*, *Globus* te *Nacional*, promatrane su u travnju 2012. godine. Analizirani korpus obuhvaća po deset stranica iz svih novina. Tablice će prikazati rabe li se navesci u publicističkome stilu i uolikoj mjeri. Analizirat će se tablični prikazi navezaka u odnosu na uporabu padeža s prijedlogom ili bez njega te odnos uporabe nastavaka u dnevnome i tjednome tisku. Tabličnim prikazima istaknut će se kakva je zastupljenost navezaka u publicističkome stilu te poštuju li se različite normativne preporuke. Ostale tablice sadrže primjere navezaka u dnevnome i tjednome tisku s navođenjem izvora u zagradi za svaki pojedini primjer.

Tablica 2. Uporaba navezaka u dnevnim novinama – *Jutarnjem listu* i *Večernjem listu* te tjednicima – *Globusu* i *Nacionalu*

Odnos dnevnoga i tjednoga tiska							
Dnevni tisak	Navezak	G jd.	D jd. i mn.	L jd. i mn	I jd. i mn.	Ukupno:	
		m. i sr. r	m. i sr. r	m. i sr. r	m. i sr. r		
<i>Jutarnji list</i>	Ø	75	4+12	30+10	16+16	163	85%
	a	10	1	2	2	15	8%
	e		3	6	1	10	5%
	u		-	4	-	4	2%
<i>Večernji list</i>	Ø	65	9+5	28+13	28+6	144	86%
	a	10	1	1	3	15	9%
	e		2	2	7	11	6%
	u		-	3	-	3	2%
Tjedni tisak	Navezak	G jd.	D jd. i mn.	L jd. i mn	I jd. i mn.	Ukupno:	
		m. i sr. r	m. i sr. r	m. i sr. r	m. i sr. r		
<i>Globus</i>	Ø	57	7+9	45+14	21+6	159	85%
	a	12	2	1	1	16	9%
	e		2	3	3	8	4%
	u		-	5	-	5	3%
<i>Nacional</i>	Ø	72	13+6	32+8	13+12	156	84%
	a	14	-	1	4	19	10%
	e		-	4	1	5	3%
	u		2	3	-	5	3%

Tablica prikazuje uporabu navezaka u dnevnome i tjednome tisku te se može uvidjeti da je u pridjevno-zamjeničkoj sklonidbi češća uporaba oblika bez naveska. Najčešći je navezak *a* koji se javlja u 36% slučajeva i to najčešće u genitivu, a rijetko u dativu, lokativu i instrumentalu. Najrjeđi je navezak *u* koji se javlja u 10% slučajeva (dva puta u dativu i 15 puta u lokativu). Situacija je slična u svim analiziranim novinama, u 84 – 86% primjera javljaju se oblici bez naveska. Dakle, rijetki su primjeri u kojima se rabi navezak. To je u skladu s preporukama prve skupine jezikoslovaca (autori *Hrvatske gramatike*, D. Raguž, J. Silić i I. Pranjković te autorice savjetnika *Normativnost i višefunkcionalnost*) koji dulje i kraće nastavke opisuju jednako vrijednima. U dativu se javlja sedam primjera s naveskom *e*, a samo dva primjera s naveskom *u* i to u *Nacionalu*. Situacija je suprotna od onoga što se preporučuje u *Hrvatskome jezičnom savjetniku* i *Školskoj gramatici hrvatskoga jezika*, čak se ni za *Nacional* ne može reći da se drži njihovih preporuka jer se već u lokativu pojavljuju oba naveska (*e* i *u*). Dakle, u analiziranom tisku nema sustavnoga nastavničkog razlikovanja dativa i lokativa, a to je u skladu s preporukama spomenute prve skupine jezikoslovaca. Genitiv je padež u kojem se pojavljuje najviše primjera s naveskom (navezak *a*), koje prva skupina jezikoslovaca smatra jednako vrijednima primjerima bez naveska, a druga skupina jezikoslovaca (autori *Hrvatskoga jezičnog savjetnika*, S. Ham, S. Težak i S. Babić) preporučuje uporabu takvog genitiva.

Tablica 3. Navesci u odnosu na uporabu padeža s prijedlogom ili bez njega

Navesci u publicističkome stilu hrvatskoga jezika					
Navezak	Genitiv				
	Besprijedložni			Prijedložni	
∅	195			74	
a	22			24	
Navezak	Dativ				
	Besprijedložni			Prijedložni	
∅	29+27			4+5	
a	4			1	
e	4			3	
u	2			-	
Navezak	Lokativ				
	o	po	u	na	pri
∅	21+7	6+5	67+33	40+10	1+0
a	1	1	3	-	-
e	6	2	3	4	-
u	4	2	2	5	2
Navezak	Instrumental				
	Besprijedložni			Prijedložni	
∅	46+11			32+29	
a	3			7	
e	7			5	

Tablica 3.1. Navesci u odnosu na uporabu padeža s prijedlogom ili bez njega u dnevnome tisku

Navesci u Jutarnjem listu					
Navezak	Genitiv				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	55			20	
a	6			4	
Navezak	Dativ				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	3+9			1+3	
a	1			-	
e	1			2	
u	-			-	
Navezak	Lokativ				
	o	po	u	na	pri
Ø	5+2	1+0	14+4	10+4	-
a	1	-	1	-	-
e	4	-	-	2	-
u	1	1	1	1	-
Navezak	Instrumental				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	8+2			8+14	
a	2			-	
e	-			1	
Navesci u Večernjem listu					
Navezak	Genitiv				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	50			15	
a	6			4	
Navezak	Dativ				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	8+4			1+1	
a	1			1	
e	1			1	
u	-			-	
Navezak	Lokativ				
	o	po	u	na	pri
Ø	5+1	-	13+8	10+4	-
a	-	-	1	-	-
e	-	1	-	1	-
u	-	1	-	1	1
Navezak	Instrumental				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	20+4			8+2	
a	-			3	
e	5			2	

Tablica 3.2. Navesci u odnosu na uporabu padeža s prijedlogom ili bez njega u tjednome tisku

Navesci u <i>Globusu</i>					
Navezak	Genitiv				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	39			18	
a	6			6	
Navezak	Dativ				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	7+9			-	
a	2			-	
e	2			-	
u	-			-	
Navezak	Lokativ				
	o	po	u	na	pri
Ø	8+2	3+4	19+6	15+2	-
a	-	-	1	-	-
e	1	-	1	1	-
u	2	-	1	2	-
Navezak	Instrumental				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	14+2			7+4	
a	-			1	
e	2			1	
Navesci u <i>Nacionalu</i>					
Navezak	Genitiv				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	51			21	
a	4			10	
Navezak	Dativ				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	11+5			2+1	
a	-			-	
e	-			-	
u	2			-	
Navezak	Lokativ				
	o	po	u	na	pri
Ø	3+2	2+1	21+5	5+0	1+0
a	-	1	-	-	-
e	1	1	2	-	-
u	1	-	-	1	1
Navezak	Instrumental				
	Besprijedložni			Prijedložni	
Ø	4+3			9+9	
a	1			3	
e	-			1	

U tablici se može uočiti kako se u dnevnome i tjednome tisku u dativu i genitivu m. i s. r. češće rabe oblici bez prijedloga, a u instrumentalu je više primjera s prijedlogom. Lokativ podrazumijeva uporabu oblika s prijedlogom. Oblici bez naveska znatno su zastupljeniji od onih s naveskom, bez obzira na uporabu prijedloga. U lokativu se navezak *a* ne pojavljuje uz prijedloge *na* i *pri*.

Iz tablice je razvidno kako se u dnevnome tisku češće rabe padeži bez prijedloga, osim u instrumentalu u *Jutarnjem listu* i lokativu koji podrazumijeva samo uporabu oblika s prijedlogom. U lokativu se najčešće javlja prijedlog *u*, a najrjeđe *pri*. Oblici bez naveska znatno su zastupljeniji od onih s naveskom, bez obzira na uporabu prijedloga. U dativu se u dnevnome tisku ne pojavljuje nijedan primjer s naveskom *u*, koji preporučuju S. Ham i autori

Tablica 4. Odnos uporabe nastavaka u dnevnome i tjednome tisku

Dnevni tisak	G jd.		D jd. i mn.		L jd. i mn.		I jd. i mn.	
	m. i sr. r.		m. i sr. r.		m. i sr. r.		m. i sr. r.	
<i>Jutarnji list</i>	-oga	8	-ome	3	-ome	6	-ome	-
	-og	68	-omu -	-	-omu	-	-om	3
	-ega	2	-om	2	-om	27	-em	1
	-eg	7	-em	2	-em	4	-im	28
			-emu	-	-emu	4	-emu	-
			-im	12	-im	9	-ima	2
			-ima	1	-ima	2	-ime	1
<i>Večernji list</i>	-oga	7	-ome	2	-ome	2	-ome	1
	-og	58	-omu	-	-omu	-	-om	5
	-ega	3	-om	8	-om	22	-em	-
	-eg	7	-em	1	-em	6	-im	29
			-emu	-	-emu	3	-emu	-
			-im	5	-im	13	-ima	3
			-ima	1	-ima	1	-ime	6
Tjedni tisak	G jd.		D jd. i mn.		L jd. i mn.		I jd. i mn.	
	m. i sr. r.		m. i sr. r.		m. i sr. r.		m. i sr. r.	
<i>Globus</i>	-oga	10	-ome	-	-ome	3	-ome	-
	-og	52	-omu	-	-omu	-	-om	-
	-ega	2	-om	7	-om	38	-em	-
	-eg	5	-em	-	-em	6	-im	27
			-emu	-	-emu	5	-emu	-
			-im	9	-im	15	-ima	1
			-ima	2	-ima	1	-ime	3
<i>Nacional</i>	-oga	8	-ome	-	-ome	4	-ome	-
	-og	61	-omu	-	-omu	-	-om	1
	-ega	6	-om	12	-om	29	-em	1
	-eg	11	-em	1	-em	3	-im	23
			-emu	2	-emu	3	-emu	-
			-im	6	-im	8	-ima	4
			-ima	-	-ima	1	-ime	1

Hrvatskoga jezičnoga savjetnika. U lokativu su najzastupljeniji oblici bez naveska, ali se to ne može pridavati poštivanju preporuka pojedinih jezikoslovaca jer je i u ostalim padežima najviše oblika bez naveska. U lokativu i dativu nema sustavnoga nastavačkoga razlikovanja.

U tablici se može uvidjeti kako se u tjednome tisku češće rabe padeži bez prijedloga, osim instrumentala u *Nacionalu* i lokativa koji podrazumijeva samo uporabu oblika s prijedlogom. Oblici bez naveska znatno su zastupljeniji od onih s naveskom, bez obzira na uporabu prijedloga. U *Globusu* se ne pojavljuje niti jedan primjer prijedložnog dativa s naveskom.

U genitivu i u dnevnome i u tjednome tisku najčešći je nastavak *-og* (bez naveska), a najrjeđi *-ega* (s naveskom *a*). Nastavak *-im* (bez naveska) najčešći je nastavak u dativu u *Jutarnjem listu* i *Globusu*, a nastavak *-om* (bez naveska) u *Večernjem listu* i *Nacionalu*. Nastavak *-omu* (s naveskom *u*) ne pojavljuje se ni u jednom primjeru u dativu u analiziranome tisku. U lokativu je najčešći nastavak bez naveska *-om*, a nastavak *-omu* (s naveskom *u*) ne pojavljuje se ni u jednom primjeru. U instrumentalu je najčešći nastavak *-im* (bez naveska), a nastavak *-emu* (s naveskom *u*) ne javlja se ni u jednom primjeru.

Primjeri navezaka u dnevnome i tjednome tisku

Tablica 5. Genitiv bez prijedloga – dulji alomorf

Dulji alomorf	
Atribut ispred imenice	Zamjenica i pridjev u objektnoj ulozi
U Dubrovnik je <i>ovoga</i> vikenda stiglo... (JL, 16. travnja 2012., str. 6.)	Milošević je otvoren za suradnju, spreman je prihvatiti <i>svakoga</i> tko mu želi pomoći, cijenit će takvu potporu... (JL, 16. travnja 2012., str. 5.)
Gradnja <i>turističkoga</i> kompleksa... (VI, 16. travnja 2012., str. 5.)	Vlada Zorana Milanovića kreće u novu bitku za Inu. Najave <i>toga</i> bile su vidljive još prije nekoliko dana... (JL, 16. travnja 2012., str. 8.)
...koja bi trebala izaći <i>ovoga</i> tjedna... (VI, 16. travnja 2012., str. 9.)	Nema više naknadne pameti niti <i>ikoga</i> koji bi se svojom ucjenom na to 'naljepio' bez obzira tko to bio. (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
...prava na život <i>ljudskoga</i> bića... (VI, 16. travnja 2012., str. 9.)	
<i>Svakoga</i> petka puštam evergreen... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...učini da nije <i>grčkoga</i> podrijetla. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...o očaju <i>grčkoga</i> društva... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	

U tablici su prikazani primjeri genitiva bez prijedloga s duljim alomorfom. Dulji alomorf podrazumijeva oblike s naveskom *a*, koji je ujedno najčešći navezak u analiziranim primjerima. U prvom stupcu prikazani su primjeri atributa ispred imenice, a u drugom stupcu dulji alomorfi zamjenica i pridjeva u objektivnoj ulozi.

Tablica 6. Genitiv bez prijedloga – kraći alomorf

Kraći alomorf	
Atribut ispred imenice	Više atributa ispred imenice – kraći alomorfi
...primjenjujući načelo <i>blažeg</i> zakona... (Jl, 16. travnja 2012., str. 4.)	...”krunski dokaz” <i>crnog</i> stranačkog fonda. (Jl, 16. travnja 2012., str. 4.)
...kako to propisuje i članak 3 <i>Kaznenog</i> zakona. (Jl, 16. travnja 2012., str. 4.)	dio su <i>demokratskog</i> <i>izbornog</i> folklor... (Jl, 16. travnja 2012., str. 5.)
To je dio <i>uvodnog</i> izlaganja... (Jl, 16. travnja 2012., str. 4.)	...u dvorani <i>zagrebačkog</i> <i>Županijskog</i> suda. (Jl, 16. travnja 2012., str. 4.)
...a stopa <i>zdravstvenog</i> doprinosa... (Vl, 16. travnja 2012., str. 1.)	...ne bi trebalo ići na teret <i>obaveznog</i> <i>mirovinskog</i> osiguranja. (Vl, 16. travnja 2012., str. 2.)
...ne padne na teret <i>zdravstvenog</i> sustava... (Vl, 16. travnja 2012., str. 2.)	...u financiranju <i>socijalnog</i> <i>zdravstvenog</i> osiguranja... (Vl, 16. travnja 2012., str. 3.)
...prijedlog za zaštitom <i>zemljopisnog</i> porijekla... (Vl, 16. travnja 2012., str. 3.)	...57 posto <i>ukupnog</i> <i>petogodišnjeg</i> iznosa... (Vl, 16. travnja 2012., str. 3.)
...da će mu se svako daljnje smanjenje <i>zdravstvenog</i> doprinosa... (Vl, 16. travnja 2012., str. 3.)	...potpore <i>Hrvatskog</i> <i>audiovizualnog</i> centra... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
...vojnih operacija <i>Domovinskog</i> rata... (Vl, 16. travnja 2012., str. 3.)	...voditelj <i>privatnog</i> <i>visokoškolskog</i> studija... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
... program sufinanciranja kupnje <i>prvog</i> stana. (Vl, 16. travnja 2012., str. 3.)	...prikazivanje <i>jednog</i> <i>značajnog</i> <i>odabranog</i> filma... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
<i>Idućeg</i> mjeseca trebali biste doktorirati... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...model <i>endogenog</i> <i>lokalnog</i> razvoja. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
...spašavanje <i>hrvatskog</i> gospodarstva... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	Stav <i>tog</i> <i>renomiranog</i> političara... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
...povećana likvidnost <i>bankarskog</i> sustava... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...mjesto <i>stražnjeg</i> <i>higijenskog</i> savjetnika... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
...da oživi investicije <i>privatnog</i> sektora... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...otkrio prave motive <i>svojeg</i> pitanja. (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	

Tablica prikazuje primjere besprijedložnoga genitiva s kraćim alomorfima. Takvih je primjera znatno više od onih s duljim alomorfima, odnosno naveskom. U prvom stupcu nalaze se primjeri atributa ispred imenice, a u drugom stupcu više atributa ispred imenice, od kojih su svi s kraćim alomorfima. Iako i prva i druga skupina jezikoslovaca preporučuje uporabu naveska ako se zajedno pojavljuju dva atributa ili više njih (prvi atribut s naveskom, ostali bez naveska), ova tablica potvrđuje kako se novinari ne pridržavaju te preporuke.

Tablica 7. Genitiv s prijedlogom – dulji alomorf

Dulji alomorf	
Atribut ispred imenice	Zamjenica, pridjev i broj u ulozu prijedložnoga objekta ili priložne oznake
<u>Od ovoga</u> tjedna... (VI, 16. travnja 2012., str. 9.)	Naime, to je jedini način da putnici koji autocestom idu prema sjeveru dođu do njegova restorana i na njih je vlasnik Macole računao. <u>Osim toga</u> , Orešković i HAC potpisali su Ugovor o korištenju cestovnog zemljišta... (JI, 16. travnja 2012., str. 7.)
... <u>na mojega</u> pacijenta... (VI, 16. travnja 2012., str. 10.)	Njegova vizija Ine temelji se, <u>prije svega</u> , na investicijama... (JI, 16. travnja 2012., str. 8.)
...mogla bi se znati <u>do</u> kraja <u>ovoga</u> tjedna. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...u modernizaciju Ininih benzinskih postaja i obnovu rafinerija u Rijeci i Sisku. <u>Oko toga</u> , barem ako je suditi po reakcijama koje smo dobili iz Ine i njenog najvećeg dioničara MOL-a, Banski dvori s mađarskim partnerom i ne bi trebali imati većih problema... (JI, 16. travnja 2012., str. 8.)
... jer mi ionako nije stalo do uređenja sobe koliko <u>do morskoga</u> žala... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...žena koje su otišle u prijevremenu mirovinu, <u>nakon svega</u> četiri, pet godina štednje... (VI, 16. travnja 2012., str. 2.)
	Dugo se borimo za povrat naše djevodine i nadali smo se da će nam Hrvatska vratiti naše, ali ništa <u>od toga</u> – razočarano kaže Nikola... (VI, 16. travnja 2012., str. 5.)
	Jedina prava glazba u jazzu, koja ima smisla, ona je koja ima swinga. <u>Nakon toga</u> nastaje jedan larpurlartizam koji je svodi na virtuozičnost... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
	Građani imaju vrlo loše mišljenje o političarima, a i ja sam o politici loše mislio. <u>Zbog toga</u> sam se dugo borio protiv političara u sebi. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
	... ima li naslov filma veze s nekadašnjim predmetom u školi te <u>zbog čega</u> misli da je Mostar postao obrazac problema... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
	No, slučaj ju je ponukao na istragu miljea tajne policije iz kojeg je Putin proizašao, i <u>unutar kojega</u> je bilo mnoštvo ljudi... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
	Maksimum <u>do kojega</u> ćemo eventualno ići jesu izmjene pojedinih aspekata u tim sporazumima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)

U tablici su prikazani primjeri prijedloznoga genitiva s duljim alomor-
fom. Riječ je o atributu ispred imenice i zamjenici, pridjevu i broju u ulozi
prijedloznoga objekta ili priložne oznake. Takvih je primjera manje nego u
genitivu bez prijedloga.

Tablica 8. Genitiv s prijedlogom – kraći alomorf

Kraći alomorf	
Atribut ispred imenice	Više atributa ispred imenice – svi s kraćim alomorfima
... <u>iz</u> <i>tog</i> procesa izaći... (Jl, 16. travnja 2012., str. 5.)	...koje smo dobili <u>iz</u> Ine i <i>njenog</i> <i>najvećeg</i> dioničara... (Jl, 16. travnja 2012., str. 8.)
... <u>za</u> <i>svakog</i> vozača autobusa... (Jl, 16. travnja 2012., str. 7.)	... <u>iz</u> <i>državnog</i> <i>mirovinskog</i> osiguranja... (Vl, 16. travnja 2012., str. 3.)
... <u>iz</u> <i>donatorskog</i> fonda trebala bi dobiti... (Jl, 16. travnja 2012., str. 7.)	... <u>osim</u> <i>Hrvatskog</i> <i>filmskog</i> ljetopisa... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>od</u> <i>idućeg</i> mjeseca... (Vl, 16. travnja 2012., str. 2.)	Krici <u>iz</u> <i>posljednjeg</i> <i>europskog</i> geta... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
Mirovine prvih osiguranika <u>iz</u> <i>drugog</i> stupa... (Vl, 16. travnja 2012., str. 2.)	... <u>nakon</u> početka <i>Drugog</i> <i>svjetskog</i> rata... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>zbog</u> iznimno <i>velikog</i> odziva građana... (Vl, 16. travnja 2012., str. 3.)	... <u>poslije</u> <i>Drugog</i> <i>svjetskog</i> rata. (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>od</u> <i>uspješnog</i> župana... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...veza <u>između</u> <i>njegovog</i> <i>bivšeg</i> savjetnika... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
...rade <u>iz</u> <i>čistog</i> entuzijazma... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	... <u>tijekom</u> <i>svog</i> <i>prvog</i> <i>predsjedničkog</i> mandata... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>iz</u> <i>prijepodnevnog</i> špeceraja upravo zaputila... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...sjediti <u>ispred</u> <i>istog</i> ulaza... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	
... <u>od</u> <i>privatnog</i> vlasnika... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	
... <u>iz</u> <i>različitog</i> pakovanja... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...i <u>kod</u> <i>samog</i> redatelja... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...miljea tajne policije <u>iz</u> <i>kojeg</i> je Putin proizašao... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	

Tablično su prikazani primjeri prijedložnoga genitiva s kraćim alomorfa. Riječ je o atributu ispred imenice ili više atributa ispred imenice. Primjeri s više atributa ispred imenice ukazuju na to da se novinari ne pridržavaju preporuke oko koje se slažu obje skupine jezikoslovaca, a preporučuje se uporaba navezaka ako se zajedno pojavljuju dva pridjeva ili više njih, pri čemu navezak dolazi samo uz prvi pridjev. Jedino se u *Hrvatskome jezičnom savjetniku* dodaje da i druga riječ u atributnoj ulozi može imati dulji oblik (npr. hrvatskoga književnoga jezika) (Barić i dr., 1999: 166), ali takvih primjera nema u analiziranome tisku.

Tablica 9. Dativ bez prijedloga – dulji alomorf

Dulji alomorf	
Zamjenica, broj ili pridjev u objektnoj ulozi Jednina	Zamjenica, broj ili pridjev u objektnoj ulozi Množina
Dulji alomorf – <i>ome</i>	Dulji alomorf – <i>ima</i>
Ne ulazim u ovaj posao s pretpostavkom da moram <i>nekome</i> parirati ili se <i>nekome</i> dokazivati... (http://globus.jutarnji.hr/, 18. travnja 2012.)	...što je odbijao zahtjeve nekim vlasnicima za povrat ili naknadu za zemljište na Prevlaci, dok je <i>drugima</i> to priznavao uz jako niske naknade. (VI, 16. travnja 2012., str. 5.)
	Najljepše je ako je došao u vrijeme Dalmatinskih večeri, festivala tradicionalne pjesme koja razgali srce čak i <i>najtvrđima</i> . (http://globus.jutarnji.hr/, 18. travnja 2012.)

U tablici su prikazani rijetki primjeri dativa bez prijedloga s duljim alomorfa –*ome* i –*ima*. Riječ je o zamjenici, broju i pridjevu u objektnoj ulozi.

Tablica 10. Dativ bez prijedloga – kraći alomorf

Kraći alomorf			
Atribut ispred imenice		Više atributa uz imenicu – svi s kraćim alomorfa	
Jednina	Množina	Jednina	Množina
...ekskluzivno je <i>Jutarnjem</i> listu otkrio odvjetnički tim stranke. (JI, 16. travnja 2012., str. 4.)	... <i>drugim</i> kandidatima to nije jedino na čemu inzistiraju... (JI, 16. travnja 2012., str. 5.)	Podnio i zahtjev Općinskom državnom odvjetništvu... (VI, 16. travnja 2012., str. 4.)	...žele vratiti HDZ njegovim izvornim načelima i korijenima... (JI, 16. travnja 2012., str. 5.)
... na suđenju <i>bivšem</i> premijeru... (JI, 16. travnja 2012., str. 8.)	...razvili su metodu koja <i>bivšim</i> ovisnicima... (JI, 16. travnja 2012., str. 5.)	...film posvetio <i>svom</i> rodnom gradu... (http://www.nacional.hr/, 18. travnja 2012.)	...najava rata <i>nekadašnjim</i> političkim istomišljenicima... (VI, 16. travnja 2012., str. 8.)
Kaznenu prijavu <i>Državnom</i> odvjetništvu... (VI, 16. travnja 2012., str. 4.)	...poslali su poziv <i>ostalim</i> kandidatima... (JI, 16. travnja 2012., str. 5.)	...njegovu <i>idealnom</i> društvenom poretku. (http://www.nacional.hr/, 18. travnja 2012.)	...potvrdio <i>ključnim</i> državnim dužnosnicima... (http://globus.jutarnji.hr/, 18. travnja 2012.)

...nisu naštetile <i>sirijskom</i> Ø režimu... (VI, 16. travnja 2012., str. 6.)	...što je odbijao zahtjeve <i>nekim</i> Ø vlasnicima... (VI, 16. travnja 2012., str. 5.)	...otići na dženazu <i>svom</i> Ø <i>predratnom</i> Ø prijatelju Đulagi... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja)	...čija su lica pripadala <i>nekim</i> Ø <i>dalekim</i> Ø, <i>nepoznatim</i> Ø podnebljima. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
...donio odluku da se <i>svakom</i> Ø članu... (VI, 16. travnja 2012., str. 7.)	Mi smo <i>Ininim</i> Ø radnicima zajamčili sigurnost... (VI, 16. travnja 2012., str. 6.)		
...doprinos <i>takvom</i> Ø nastojanju... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...govoriti <i>mladim</i> Ø ljudima... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)		
...namjenjen <i>medijskom</i> Ø opismenjavanju... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	... <i>grčkim</i> Ø je političarima ostalo malo tema... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)		
...učiniti <i>običnom</i> Ø građaninu... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	...svjedočio <i>davnim</i> Ø vremenima... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)		
...poslali materijal <i>državnom</i> Ø odvjetništvu... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	<i>Takvim</i> Ø ljudima ništa nije sveto... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)		
	...otimam <i>sirotim</i> Ø kontejnerašima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)		
	...film posvetio <i>tamošnjim</i> Ø sukobima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)		
	...u Dresdenu svjedočio <i>uličnim</i> Ø prosvjedima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)		

Tablica prikazuje primjere besprijedložnoga dativa s kraćim alomorfom. Takvih je primjera znatno više od primjera s duljim alomorfom. To je u suprotnosti s preporukama druge skupine jezikoslovaca koja predlaže nastavačko razlikovanje dativa i lokativa, pri čemu se preporuča uporaba dativa s naveskom *u*, a lokativa s naveskom *e* ili bez naveska (S. Ham i autori *Hrvatskoga jezičnog savjetnika*), ili uporaba dativa s naveskom *u* ili *e*, a lokativa bez naveska (S. Težak i S. Babić). Tablica prikazuje i primjere koji potvrđuju da se navesci ne rabe ni kad se u rečenici javlja više pridjeva (atributa) uz imenicu, iako je preporučljivo prvi pridjev upotrijebiti s naveskom.

Tablica 11. Dativ s prijedlozima – kraći alomorf

Kraći alomorf	
Atribut ispred imenice -jednina	Atribut ispred imenice -množina
...slave <u>prema</u> <i>julijanskom</i> Ø kalendaru. (Jl, 16. travnja 2012., str. 6.)	... <u>prema</u> <i>vlastitim</i> Ø je iskazima odmalena bio fasciniran... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>prema</u> <i>prijašnjem</i> Ø dogovoru... (Vl, 16. travnja 2012., str. 4.)	
... <u>prema</u> <i>gospodarskom</i> Ø rastu. (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...Boris Berezovski koji je <u>prema</u> <i>vlastitom</i> Ø prisjećanju upoznao Putina... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	

U tablici se nalaze primjeri prijedložnoga dativa s kraćim alomorfima, koji su i uobičajeniji u analiziranome tisku. Može se iščitati kako su svi primjeri s prijedlogom *prema*. Prikazani su malobrojni primjeri atributa ispred imenice u jednini i množini.

Tablica 12. Lokativ – dulji alomorf

Dulji alomorf	
Atribut ispred imenice	Zamjenica u objektnoj ulozi
Dulji alomorf -ome	Alomorf -ome/emu
...biti <u>na</u> <i>jednome</i> mjestu... (Jl, 16. travnja 2012., str. 8.)	Dokazat ćemo da je navodno formiranje tzv. crne blagajne nastalo izvan stranačke strukture i stranačkih tijela jer nijedno stranačko tijelo <u>o</u> <i>tome</i> nije bilo informirano niti je <u>o</u> <i>tome</i> donijelo odluku. (Jl, 16. travnja 2012., str. 4.)
... <u>po</u> <i>četvornome</i> metru... (Vl, 16. travnja 2012., str. 4.)	...cijenit će takvu potporu, ali ne dolazi u obzir rasprava <u>o</u> <i>tome</i> tko bi trebao biti zajednički predsjednički kandidat. (Jl, 16. travnja 2012., str. 5.)
... a ako ih nastavim <u>po</u> <i>novome</i> uturivati... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	Kad čovjek tako nešto voli, kao ja, tada želi da i drugi <u>u</u> <i>tome</i> sudjeluju. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
	Problem je <u>u</u> <i>tome</i> da je to u državnoj vertikali. (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)

Tablica prikazuje dulje alomorfe lokativa. U ovim primjerima poštuje se napomena iz *Hrvatskoga jezičnog savjetnika* da su likovi s pokretnim *e* mogući samo onda kada je prvi samoglasnik nastavka *o*: ...biti na jednome mjestu... (Jl, 16. travnja 2012., str. 8.). Prikazani su primjeri atributa ispred imenice i zamjenice u objektnoj ulozi.

Tablica 13. Lokativ - kraći alomorf

Kraći alomorf		
Atribut ispred imenice		
Alomorf <i>-om</i>	Alomorf <i>-em</i>	
Jednina	Jednina	Množina
...reći će <u>u</u> <i>uvodnom</i> Ø izlaganju... (Jl, 16. travnja 2012., str. 4.)	...samo <u>u</u> <i>Jutarnjem</i> Ø listu... (Jl, 16. travnja 2012., str. 3.)	... pet putničkih brodova <u>na</u> <i>kružnim</i> Ø putovanjima... (Jl, 16. travnja 2012., str. 6.)
... <u>u</u> <i>vlastitom</i> Ø vrtu zakopala famoznu bilježnicu... (Jl, 16. travnja 2012., str. 4.)	<u>U</u> <i>ovogodišnjem</i> Ø programu... (VI, 16. travnja 2012., str. 3.)	... <u>na</u> <i>jednostavnim</i> Ø trikovima... (Jl, 16. travnja 2012., str. 6.)
... <u>po</u> <i>izravnom</i> Ø nalogu Josipa Protege... (Jl, 16. travnja 2012., str. 5.)	... <u>na</u> <i>krašnjem</i> Ø jugu Hrvatske... (VI, 16. travnja 2012., str. 3.)	...razgovarati <u>o</u> <i>radnim</i> Ø mjestima... (Jl, 16. travnja 2012., str. 9.)
<u>Na</u> <i>Zagrebačkom</i> Ø velesajmu... (VI, 16. travnja 2012., str. 2.)	...svaki <u>u</u> <i>svojem</i> Ø području... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	<u>U</u> <i>Banskim</i> Ø dvorima... (VI, 16. travnja 2012., str. 2.)
...koje bi imale da su ostale samo <u>u</u> <i>prvom</i> Ø stupu. (VI, 16. travnja 2012., str. 3.)	<u>Na</u> <i>domaćem</i> Ø tržištu... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	Francuska je trebala zaštititi harkise – Alžirce <u>u</u> <i>svojim</i> Ø redovima... (VI, 16. travnja 2012., str. 2.)
...tvrdi kako je riječ <u>o</u> <i>kvalitetnom</i> Ø programu... (VI, 16. travnja 2012., str. 3.)	...počiva <u>na</u> <i>dugogodišnjem</i> Ø nemaru... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...potražite <u>na</u> <i>svim</i> Ø kioscima... (VI, 16. travnja 2012., str. 3.)
sagrađenih <u>u</u> <i>zaštićenom</i> Ø pojasu... (VI, 16. travnja 2012., str. 3.)	<u>U</u> <i>mojem</i> Ø kvartu... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	...samo <u>u</u> <i>ranim</i> Ø izdanjima... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
...na predstojećoj konferenciji <u>o</u> <i>regionalnom</i> Ø povratku... (VI, 16. travnja 2012., str. 3.)		Pobijedio sam <u>na</u> <i>unutarstranačkim</i> Ø izborima... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
...emisija <u>na</u> <i>Hrvatskom</i> Ø radiju... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)		...sudjelovati <u>na</u> <i>parlamentarnim</i> Ø izborima. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
Nastupajući ljeti <u>u</u> <i>bijelom</i> Ø smokingu... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)		...gonjeni neimaštinom <u>u</u> <i>vlastitim</i> Ø domovinama... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
...objavljeni <u>u</u> <i>njihovom</i> Ø časopisu... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)		... <u>u</u> <i>različitim</i> Ø terminima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>na</u> <i>hrvatskom</i> Ø jeziku... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)		... <u>o</u> <i>međunarodnim</i> Ø sporazumima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)

...zakon <u>o</u> <i>financijskom</i> Ø poslovanju... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...najpoznatiji <u>po</u> <i>kazališnim</i> Ø projektima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>u</u> <i>konzervatorskom</i> Ø poslu... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...jer je riječ <u>o</u> <i>županijskom</i> Ø zavodu... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...o plinskoj mreži koja je <u>u</u> <i>katastrofalnom</i> Ø stanju... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	

Tablično je prikazan lokativ s kraćim alomorfima u atributima ispred imenice. Kraći alomorf u lokativu obilježje je lokativa prema drugoj skupini jezikoslovaca, dok bi se dativ trebao rabiti s naveskom. Ne može se reći da novinari poštuju tu preporuku jer se navesci sustavno rijetko rabe u svim padežima.

Tablica 14. Lokativ – više atributa – svi s kraćim alomorfima

Više atributa – svi s kraćim alomorfima	
Jednina	Množina
... <u>na</u> <i>svom</i> Ø i <i>našem</i> Ø pradjedovskom ognjištu... (Jl, 16. travnja 2012., str. 6.)	...prodaja derivata <u>na</u> <i>spomenitim</i> Ø <i>regionalnim</i> Ø tržištima... (Jl, 16. travnja 2012., str. 9.)
... <u>u</u> <i>hrvatskom</i> Ø <i>javnom</i> Ø prostoru... (Vl, 16. travnja 2012., str. 9.)	... <u>o</u> <i>starim</i> Ø <i>filmskim</i> Ø plakatima... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
...stanuje bezakonje <u>u</u> <i>svom</i> Ø <i>najčišćem</i> Ø obliku. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	Pa su pokupovali kuće <u>u</u> <i>udaljenijim</i> Ø, ali daleko <i>mirnijim</i> Ø naseljima... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>po</u> <i>dobrom</i> Ø <i>starom</i> Ø <i>grčkom</i> Ø običaju... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...sudeći <u>po</u> <i>svim</i> Ø parametrima, <i>biografskim</i> Ø, <i>stilskim</i> Ø i <i>idejnim</i> Ø... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
...velike promjene <u>na</u> <i>hrvatskom</i> Ø, <i>regionalnom</i> Ø, ali i dijelu europskog tržišta. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...i paranoje koje vlada <u>u</u> <i>moskovskim</i> Ø <i>političkim</i> Ø krugovima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>u</u> <i>tom</i> Ø <i>podijeljenom</i> Ø gradu... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	

Tablica prikazuje kraće alomorfe u lokativu, riječ je o više atributa ispred imenice, od kojih bi prema preporukama jezikoslovaca, prvi trebao biti s duljim alomorfom, a ostali s kraćim. No u analiziranome tisku, potvrđeno je suprotno. Svi se atributi javljaju s kraćim alomorfima. Pronađen je samo jedan primjer s pridjevom u lokativu u kojem je primijenjena ta preporuka: ...na *svome* *redovitom*Ø *proljetnom*Ø *zasjedanju* (Vl, 16. travnja 2012., str. 9.).

Tablica 15. Instrumental bez prijedloga – dulji alomorf

Dulji alomorf	
Zamjenica u objektnoj ulozi	
...prema kojoj bi se od iduće godine zdravstveni doprinos trebao smanjiti za daljnja 4 postotna poena sa 13 na 9 posto. Računa se da bi <i>time</i> godišnji izdaci poslodavca za zdravstveni doprinos bili niži...	VI, 16. travnja 2012., str. 2.
Od iduće godine stopa izdvajanja za drugi mirovinski stup trebala bi se povećati sa sadašnjih 5 na 7 posto bruto plaće, <i>čime</i> će država usmjeriti u privatnu mirovinsku štednju...	VI, 16. travnja 2012., str. 2.
Stoga im je bivša vlada omogućila da se vrate u prvi stup, <i>čime</i> im je nadoknađen gubitak.	VI, 16. travnja 2012., str. 3.

Tablica prikazuje dulje alomorfe besprijedložnog instrumentala. Takvi se primjeri javljaju jedino u zamjenicama u objektnoj ulozi i malobrojni su.

Tablica 16. Instrumental bez prijedloga – kraći alomorf

Kraći alomorf		
Atribut ispred imenice	Atribut iza imenice	Pridjevna riječ u ulozi imenice
...obratio se metropolit <i>tradicionalnim</i> Ø pozdravom... (JI, 16. travnja 2012., str. 6.)	...pripovijeda mi glasom <i>lišenim</i> Ø trunke samosažaljenja... (http://globus.jutarnji.hr/, 18. travnja 2012.)	...i on im se čini <i>najspremnijim</i> Ø na suradnju. (JI, 16. travnja 2012., str. 5.)
... <i>sudskim</i> Ø putem od Hrvatskih autocesta potražuje... (JI, 16. travnja 2012., str. 7.)		
...odlučili da se <i>pješačkim</i> Ø nadvožnjakom... (JI, 16. travnja 2012., str. 7.)		
...i ondje <i>prostornim</i> Ø planom općine Konavle... (VI, 16. travnja 2012., str. 5.)		
...lokaciju proglasili <i>kulturnim</i> Ø dobrom... (VI, 16. travnja 2012., str. 7.)		
...obilno su se služili <i>državnim</i> Ø poduzećima... (VI, 16. travnja 2012., str. 8.)		
...kako se njega proglašava <i>jedinim</i> Ø krivcem... (VI, 16. travnja 2012., str. 8.)		
...da manipulira <i>lječničkim</i> Ø izvješćima... (VI, 16. travnja 2012., str. 10.)		

...koji se bavi <i>suвременim</i> trendovima... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...poziv u Vladu mi se čini <i>logičnim</i> slijedom... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...od ceste odvojena <i>betonskim</i> zidom... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...ogorčeni <i>gustim</i> prometom... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...i <i>tehničkim</i> uvidom u stanje... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	

U tablici su prikazani primjeri besprijedložnoga instrumentala s kraćim alomorfima. Takvih je primjera najviše u atributima ispred imenice, a u atributu iza imenice i pridjevnoj riječi u ulozi imenice, javlja se samo jedan primjer. Takva situacija u skladu je s onim što napominje S. Ham, a riječ je o tome da se oblik s naveskom u instrumentalu množine rijetko upotrebljava ako je pridjev uz imenicu, npr. ...koji se bavi *suвременim* trendovima... (<http://globus.jutarnji.hr/>, 18. travnja 2012.).

Tablica 17. Instrumental bez prijedloga – više atributa – svi s kraćim alomorfima

Više atributa – svi s kraćim alomorfima	
Jednina	Množina
...epizoda se bavi <i>montiranim</i> <i>sudskim</i> procesom... (VI, 16. travnja 2012., str. 10.)	...korištenje <i>najprljavijim</i> i <i>najnižim</i> sredstvima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
Oboružani palicama i <i>svakojakim</i> <i>priručnim</i> oružjem... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	

Tablično su prikazani primjeri besprijedložnoga instrumentala, prikazana je jednina i množina više atributa od kojih su svi s kraćim alomorfima. Takvi su primjeri rijetki.

Tablica 18. Instrumental s prijedlozima – dulji alomorf

Dulji alomorf	
Zamjenica i redni broj u ulozu objekta i priložne oznake jednina	Zamjenica i redni broj u ulozu objekta i priložne oznake množina
Milošević je predsjednički kandidat i tko se <u>s</u> <i>time</i> slaže, može mu se priključiti... (Jl, 16. travnja 2012., str. 5.)	Tijekom sajma koji traje do 21. travnja, održat će se niz stručnih skupova, radionica i poslovnih susreta, <u>među</u> <i>kojima</i> i Obrtnički forum... (VI, 16 travnja 2012., str. 2.)
<u>S</u> <i>čime</i> ti miješaš heroin? S vodom ili limunom? (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...te ono što nauči voli dijeliti <u>s</u> <i>drugima</i> , onda smo, valjda, geekovi... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
	Nacional je <u>među</u> <i>prvima</i> pokrenuo problem problem neplaćenih poreza kao rak-ranu društva... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)

Tablica prikazuje primjere prijedloznoga instrumentala s duljim alomorfima. Takvi se primjeri javljaju jedino kad je riječ o zamjenicama i rednim brojevima u ulozu objekta i priložne oznake i malobrojni su. Kao što se može uvidjeti i u tablici, javljaju se jedino navesci *a* i *e*, a navezak *u* nije moguć.

Tablica 19. Instrumental s prijedlozima – kraći alomorf

Kraći alomorf			
Atribut ispred imenice		Više atributa – svi s kraćim alomorfima	
Jednina	Množina	Jednina	Množina
...susret <u>s</u> <i>lokalnim</i> Ø dilerom... (Jl, 16. travnja 2012., str. 6.)	...budite <u>među</u> <i>prvim</i> Ø vlasnicima Civica... (Jl, 16. travnja 2012., str. 2.)	...nije u suglasju <u>s</u> <i>Tuđmanovim</i> Ø <i>političkim</i> Ø naslijeđem. (Jl, 16. travnja 2012., str. 5.)	...volim razgovarati <u>sa</u> <i>zanimljivim</i> Ø i <i>pametnim</i> Ø ljudima. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
...pokazali mnogo manju želju <u>za</u> <i>ponovnim</i> Ø drogiranjem. (Jl, 16. travnja 2012., str. 6.)	...sjediti zajedno <u>s</u> <i>bivšim</i> Ø suradnicima... (Jl, 16. travnja 2012., str. 5.)	... <u>s</u> <i>cijenjenim</i> Ø <i>britanskim</i> Ø <i>filmskim</i> Ø časopisom... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	
...usklađena <u>s</u> <i>hrvatskim</i> Ø zakonodavstvom... (Jl, 16. travnja 2012., str. 9.)	Premda su razgovarali <u>s</u> <i>većinom</i> Ø kandidata... (Jl, 16. travnja 2012., str. 5.)		

...vlasništvo <u>nad</u> <i>jednimØ</i> dijelom... (VI, 16. travnja 2012., str. 5.)	...kreću u obračun <u>s narodnimØ</u> neprijateljima. (VI, 16. travnja 2012., str. 10.)
... <u>pod budnimØ</u> okom vojnog i partijskog vrha... (VI, 16. travnja 2012., str. 10.)	...započinju i razgovori <u>s</u> <i>poslovnimØ</i> bankarima... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
...obračun <u>s</u> <i>narodnimØ</i> neprijateljem... (VI, 16. travnja 2012., str. 10.)	...suočeni <u>s</u> <i>dodatnimØ</i> problemima... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>pod povoljnijimØ</u> uvjetima. (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...u tijesnoj suradnji <u>sa</u> <i>socijalnimØ</i> partnerima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
... <u>s</u> jako <i>širokimØ</i> spektrom znanja... (http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.)	...u skladu <u>s</u> <i>bošnjačkimØ</i> običajima... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
...solidarnost <u>s</u> <i>grčkimØ</i> narodom. (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	...manji <u>među</u> <i>optimističnimØ</i> pojedincima. (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
...veze <u>s</u> <i>nekadašnjimØ</i> predmetom... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	...u skladu <u>s</u> <i>predsjednikovimØ</i> naložima. (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)
Putin je <u>s</u> <i>nekadašnjimØ</i> šefom... (http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.)	

U tablici je prikazan prijedložni instrumental s kraćim alomorfima u atributu, odnosno atributima ispred imenice. Znatno je više primjera s jednim atributom.

Stručnjaci navode različite preporuke o uporabi navezaka, ali većina naveske smatra odlikom „biranoga“ ili „biranijega“ stila. Kad je riječ o publicističkome stilu, može se zaključiti da je uporaba navezaka u analiziranome tisku rijetka i nesustavna. Uporaba naveska prisutna je u samo 15% primjera, a u 85% primjera javljaju se oblici bez naveska. Najviše se oblika s naveskom javlja u genitivu (46 primjera), zatim u lokativu (35 primjera), instrumentalu (22 primjera) i najmanje u dativu (13 primjera). Najčešći je navezak u genitivu *a*, u dativu i instrumentalu *e*, a u lokativu su jednako zastupljeni *e* i *u*. Cjelokupno gledano, najčešći je navezak *a*, a najrjeđi *u*.

Skлонidba brojeva u publicističkome stilu hrvatskoga jezika

Brojevi su riječi kojima se izriče koliko čega ima ili koje je što po redu te se u skladu s tom definicijom razlikuju glavni i redni brojevi (Težak, Babić, 2003: 134).

Broj jedan sklanja se kao pridjevna zamjenica; *milijun*, *trilijun* sklanjaju se kao imenice muškoga roda; *stotina*, *tisuća*, *milijarda* kao imenice ženskoga roda koje završavaju na *a*.

O sklonidbi brojeva dva, tri i četiri

Skлонidba broja *dva* vrijedi za srednji i muški rod, dok se u ženskom rodu sklanja broj *dvije*. Skлонidba brojeva *tri* i *četiri* zajednička je svim rodovima. Ostali se brojevi ne sklanjaju.

N dva dvije	N tri četiri
G dvaju dviju	G triju četiriju
D dvama dvjema	D trima četirima
A dva dvije	A tri četiri
V dva dvije	V tri četiri
L dvama dvjema	L trima četirima
I dvama dvjema	I trima četirima

U značenju „i jedan i drugi“ upotrebljavaju se brojevnice imenice *oba* i *obadva*, u značenju „i jedna i druga“ *obje* i *obadvije*. Iako norma ne isključuje posve *obadva* i *obadvije*, u njegovanijem je stilu bolje upotrebljavati oblike *oba* i *obje*. U drugome se dijelu imenica *obadva* i *obadvije* obavijest nepotrebno udvostručuje jer se podrazumijeva da se radi o dvjema osobama ili o dvama predmetima (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005: 140). Te se brojevnice sklanjaju jednako kao i brojevi koje mogu zamijeniti.

Preporuke o sklonidbi brojeva dva, tri i četiri

Kada je riječ o preporukama vezanim za sklonidbu brojeva u hrvatskome jeziku, mišljenja stručnjaka manje se razlikuju nego kada je riječ o preporukama vezanim za uporabu navezaka. U *Hrvatskoj gramatici* navodi se da se iza prijedloga često mjesto odgovarajućega padeža broja i imenice (osobito mjesto genitiva) uzima tzv. skamenjeni akuzativ (*iskrcali su se iz oba broda* ili *iskrcali su se iz obaju brodova*). U situacijama kad nema prijedloga, brojevi se sklanjaju (Barić i dr., 2005: 217).

D. Raguž u *Praktičnoj hrvatskoj gramatici* ističe da je, u situacijama kad su sintagme s brojevima bez prijedloga u genitivu, načelno moguće broj sklanjati ili ne sklanjati, ali kad su sintagme s brojevima bez prijedloga u dativu ili instrumentalu, onda se brojevi obvezno sklanjaju, npr. *D dvjema je kćerima prilično dobro, I poslužit ćemo se tim dvama primjerima* (Raguž, 1997: 110).

Autori *Gramatike hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* J. Silić i I. Pranjković navode da, ako padeži brojeva dolaze s prijedlozima, sklonidba brojeva nije obvezatna (Silić, Pranjković, 2007: 143). S. Težak i S. Babić u *Gramatici hrvatskoga jezika* donose sklonidbu brojeva *dva, tri i četiri*, ali ne navode nikakve preporuke u kojem kontekstu brojeve sklanjati ili ne sklanjati (Težak, Babić, 2003: 134).

U *Školskoj gramatici hrvatskoga jezika* nešto je stroži pristup sklonidbi brojeva. S. Ham ističe da se brojevi od *dva* do *četiri* trebaju sklanjati, ali se često mogu čuti nepravilni oblici u kojima broj nije u odgovarajućem padežu (Ham, 2007: 71). Ako je broj s prijedlogom, može se sklanjati, ali i ne mora, no bolje je ako se sklanja. U *Hrvatskome jezičnome savjetniku* navodi se da se brojevi *dva, tri, četiri* rjeđe sklanjaju u prijedložnim svezama: *Došao je s dva prijatelja* (ali *Došao je u pratnji dvaju prijatelja*) (Barić i dr., 1999: 171).

Autorice *Normativnosti i višefunkcionalnosti u hrvatskome standardnom jeziku* ističu da brojeve *dva, tri i četiri* treba sklanjati (Frančić, Hudeček, Mihaljević, 2005: 134).

Sklonidba brojeva u dnevnome i tjednome tisku

Jezikoslovci dopuštaju da se brojevi ne sklanjaju u situacijama kad dolaze s prijedlozima (autori *Hrvatske gramatike*, D. Raguž, J. Silić, I. Pranjković, autori *Hrvatskoga jezičnog savjetnika* i S. Ham). Jedino jezikoslovka S. Ham napominje da je i brojeve s prijedlozima ipak bolje sklanjati. Većina ih smatra da bi se brojevi bez prijedloga trebali sklanjati (autori *Hrvatske gramatike*, D. Raguž, S. Ham, autorice *Normativnosti i višefunkcionalnosti*), a kakvo je stanje u dnevnome i tjednome tisku hrvatskoga jezika, može se uvidjeti iz sljedećega tabličnog prikaza:

Tablica 20. Prikaz analize sklonidbe brojeva u dnevnome i tjednome tisku

Dnevni tisak	Sklonidba brojeva bez prijedloga	Sklonidba brojeva s prijedlozima	Okamenjeni akuzativ brojeva bez prijedloga	Okamenjeni akuzativ brojeva s prijedlozima
<i>Jutarnji list</i>	1	-	1	2
<i>Večernji list</i>	1	-	1	6
Tjedni tisak				
<i>Globus</i>	-	-	1	1
<i>Nacional</i>	1	-	-	4

Primjeri sklanjanja i nesklanjanja brojeva

Tablica 21. Sklonidba brojeva bez prijedloga

Primjer	Izvor
...predstavlja interese obiju strana...	Jl, 16. travnja 2012., str. 8.
...ne bi se negativno odrazio na gospodarstvo i odnose dviju zemalja.	Vl, 16. travnja 2012., str. 10.
...za čiju je izmjenu potreban pristanak dviju strana...	http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.

Tablica 22. Okamenjeni akuzativ brojeva bez prijedloga

Primjer	Izvor
Naime, nove šefove nove tri organizacije...	Jl, 16. travnja 2012., str. 5.
...istaknuli su članovi dvije stranke.	Vl, 16. travnja 2012., str. 8.
Štoviše, nisu pitali vlasnike dva poduzeća...	http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.

Tablica 24. Okamenjeni akuzativ brojeva s prijedlozima

Primjer	Izvor
Prekjučer je <u>na tri broda</u> na kružnim putovanjima doputovalo sedam tisuća turista...	Jl, 16. travnja 2012., str. 6.
...moglo bi se izgraditi čak 27 tisuća stambenih jedinica za izbjeglice <u>u sve četiri države</u> .	Jl, 16. travnja 2012., str. 7.
... <u>nakon</u> svega <u>četiri</u> , pet godina štednje bile su tako male da ih je bivša vlada odlučila vratiti u prvi stup.	VI, 16. travnja 2012., str. 2.
Prikupljeni novac iskoristio bi se za gradnju stambenih jedinica <u>u četiri zemlje</u> .	VI, 16. travnja 2012., str. 3.
...a u Siriji radila je više <u>od dva mjeseca</u> nakon što je EU uvela sankcije...	VI, 16. travnja 2012., str. 6.
Prema izvješću koje su sastavili inspektori <u>u prošle tri godine</u> ...	VI, 16. travnja 2012., str. 7.
...tvrdi da je postupak pokrenut <u>prije</u> gotovo <u>dvije godine</u> .	VI, 16. travnja 2012., str. 7.
Podržala ju je, kaže, predsjednica Štefica Madračević <u>s dva člana</u> ...	VI, 16. travnja 2012., str. 10.
<u>Nakon tri mjeseca</u> nastao je članak kao reakcija...	http://globus.jutarnji.hr/ , 18. travnja 2012.
...nakon što je <u>u dvije industrijske zone</u> zatvoren plin...	http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.
... <u>u zadnje dvije godine</u> samo je deset osoba u zatvoru zbog utaje...	http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.
Dodatno smo provjerili i njihove odgovore i njihovu međusobnu usklađenost <u>s dva odvjetnička ureda</u> .	http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.
Poprilično je izvjesno da neće, i to <u>iz tri razloga</u> .	http://www.nacional.hr/ , 18. travnja 2012.

Tablično su prikazani primjeri u kojima se javljaju brojevi *dva*, *tri* i *četiri* te izvori iz kojih potječu. U tablici 20. iznose se i rezultati analize sklonidbe brojeva u dnevnome i tjednome tisku. Može se uvidjeti da se brojevi u dnevnome i tjednome tisku hrvatskoga jezika rijetko sklanjaju, odnosno, u šesnaest primjera brojevi se ne sklanjaju, a samo se u trima primjerima sklanjaju. Brojevi s prijedlozima uopće se ne sklanjaju. U *Globusu* se ne pronalazi nijedan primjer sklonidbe brojeva. Znatno je više primjera tzv. okamenjenoga akuzativa s prijedlozima od onih bez prijedloga. Najzastupljeniji je okamenjeni akuzativ brojeva s prijedlozima, npr. *Prikupljeni novac iskoristio bi se za gradnju stambenih jedinica u četiri zemlje* (VI, 16. travnja 2012., str. 3.). Najviše je primjera okamenjenoga akuzativa u *Večernjem listu*.

Zaključak

Jezik hrvatskoga dnevnog i tjednog tiska potvrđuje različitu uporabu navezaka. Može se uočiti da nema sustavnosti i dosljednosti u uporabi navezaka, a to je i očekivano jer se i preporuke o njihovoj uporabi znatno razlikuju. Iz provedene analize uporabe navezaka može se zaključiti sljedeće:

1. U pridjevno-zamjeničkoj sklonidbi češća je upotreba oblika bez naveska.
2. Pridjevi se znatno češće upotrebljavaju bez naveska, a zamjenice se podjednako upotrebljavaju s naveskom i bez naveska.
3. Najčešći je navezak *a* koji se javlja u 36% slučajeva i to najčešće u genitivu, a rijetko u dativu, lokativu i instrumentalu. Najrjeđi je navezak *u* koji se javlja u 10% slučajeva (dva puta u dativu i 15 puta u lokativu).
4. U genitivu je, kao i u ostalim padežima, znatno učestaliji kraći oblik (bez naveska), a od duljih nastavaka češće se upotrebljava *-oga* od *-ega*.
5. U dativu se od navezaka upotrebljava *e*. Samo se u dvama primjerima u *Nacionalu* javlja navezak *u*.
6. U lokativu se podjednako javljaju navezak *e* i *u*.
7. U *Jutarnjem listu* i *Nacionalu* u lokativu nešto je zastupljeniji navezak *e*, a u *Večernjem listu* i *Globusu* navezak *u*.
8. U instrumentalu se navezak *u* ne pojavljuje, a navesci *a* i *e* podjednako su zastupljeni.

Mišljenja i preporuke stručnjaka glede sklonidbe brojeva znatno su usklađenija nego kad je riječ o uporabi navezaka. Analiza sklonidbe brojeva promatrana je na istom korpusu na kojemu je promatrana i uporaba navezaka, ali je primjera brojeva znatno manje, što je i razumljivo. Iz analize sklonidbe brojeva može se zaključiti sljedeće:

1. Brojevi se u dnevnome i tjednome tisku hrvatskoga jezika uglavnom ne sklanjaju.
2. U šesnaest primjera brojevi se ne sklanjaju, a samo se u trima primjerima sklanjaju (16% se sklanja, 84% se ne sklanja).
3. Brojevi s prijedlozima uopće se ne sklanjaju.
4. Znatno je više primjera tzv. okamenjenoga akuzativa s prijedlozima od onih bez prijedloga.

Na kraju se postavlja pitanje pripada li publicistički stil „biranom“, odnosno „biranijemu“ stilu. Ako je suditi o „biranom“ ili „biranijem“ stilu na temelju uporabe navezaka i sklonidbe brojeva, može se reći da prema sadašnjem stanju u hrvatskim medijima, točnije u dnevnome i tjednome tisku, publicistički stil danas ne opravdava danu odrednicu.

Literatura

- Barić, Eugenija, Hudaček, Lana, Koharović, Nebojša, Lončarić, Mijo, Lukenda, Marko, Mamić, Mile, Mihaljević, Milica, Šarić, Ljiljana, Švačko, Vanja, Vukojević, Luka, Zečević, Vesna, Žagar, Mateo. 1999. *Hrvatski jezični savjetnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje / Pergamena / Školske novine.
- Barić, Eugenija, Lončarić, Mijo, Malić, Dragica, Pavešić, Slavko, Peti, Mirko, Zečević, Vesna, Znika, Marija. 2005. *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Frančić, Anđela, Hudeček, Lana, Mihaljević, Milica. 2005. *Normativnost i više-funktionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Ham, Sanda. 1998. *Jezik zagrebačke filološke škole*. Osijek: Ogranak Matice hrvatske Osijek.
- Ham, Sanda. 2007. *Školska gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Hudeček, Lana, Mihaljević, Milica. 2009. *Jezik medija, publicistički funkcionalni stil*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Raguž, Dragutin. 1997. *Praktična hrvatska gramatika*. Zagreb: Medicinska naklada.
- Silić, Josip, Pranjković, Ivo. 2007. *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*. Zagreb: Školska knjiga.
- Težak, Stjepko, Babić, Stjepan. 2003. *Gramatika hrvatskoga jezika, priručnik za osnovno jezično obrazovanje*. Zagreb: Školska knjiga.

Izvori

- Jutarnji list*, 16. travnja 2012.
Večernji list, 16. travnja 2012.
<http://globus.jutarnji.hr/>, 18. travnja 2012.
<http://www.nacional.hr/>, 18. travnja 2012.

Kratice

- A – akuzativ
D – dativ
I – instrumental
jd. – jednina
Jl – *Jutarnji list*
L – lokativ
mn. – množina
m. r. – muški rod
s. r. – srednji rod
Vl – *Večernji list*